

*Irma Planjšek***NEUNIČLJIVOST**

Že prej sem jo vedno nekako ... razumel. Zdaj mi to veliko pomeni; ne zaradi mene, to bi ne bilo smiselno, ampak zaradi nje same. Iz prostora v prostor je spremljala svojo omrtvelost in nisem je obtoževal tako kot R., ki je vedno pričakoval le najslabše in njenega imena nikoli ni izgovoril brez samovšečno razočaranega izraza in s prahom otroške preteklosti v grlu. R. ne ve, da zna biti zelo prijazna in osupljivo elegantna; R. sploh ne vidi mnogih stvari. A to je še ena priložnost, da se obuješ v namišljene čevlje nekoga drugega in ga razumeš, še preden bi utegnil ne razumeti sebe – hvaležen sem ji za to. Tako malokrat je dobre volje, nikoli več ne bo tista nežno divja sestrična Brigita rahlo škilastih oči in z vekami, na katerih se prelivajo barvni kožni odtenki tudi kadar ni slepečega sonca. Še kot otroka sva delila mnoge sanje o daljnih kulturah nekega drugega prostora in drugega časa, ki ju nisva prav razumela, in o blišču, dotikajočem se najinih takrat še jasnih in otroško svežih duš. Vsega tega ni nikjer več, pozabila sva in prešla v drugačnost, dve veji, ki se širita v pet smeri. Nisem vedel, da je nekaj vseskozi neuničljivo ostajalo. Ravno zaradi tega sem čutil – prepričan sem bil – da R. nima prav. Nikoli se nisva pogovarjala o tem, a z Brigito sva se razumela za nekaj stopenj bolje kot s komerkoli. Le mislil sem, da sva si tako zelo različna, a sploh ni bilo nikoli tako. Le mnogo premalokrat sva se videvala.

Nekaj nenavadnega se mi je pripetilo včeraj. Pravzaprav sem se le jaz nenavadno odzval: videl sem neke skrite, namišljene pomene, ki jih rad podeljujem dogodkom in stvarim. S tem se samo zapletam. Poleg naslade, ki jo čutim, in celostnosti se utapljam v breznu vsemogoče slučajnosti. To je preverjanje notranjih elementov; umirja in hkrati povzroča trepet vseh sil, ki drsijo po mreži dojemanja. Včeraj sem se vračal domov. Sredi križišča se je v zmedenem begu med avtomobili premikal bolni golob. Prečkal sem že cesto, a sem se vrnil. Z mešanim občutkom zavezništva in nelagodja, ker tekam sredi križišča in skušam uloviti nesrečno žival z neuporabnimi krili, sem opazil, da je ta le dojela moje početje in mi začela šepajoče slediti k robu ceste. Že čisto blizu je eden od voznikov ni opazil, sivo na sivini, jaz pa si nisem upal

stopiti pred vozilo – vse ima svoje meje – in tako je le na kratko hrsknilo. Žival je bila pravzaprav lepa in čista, presenečen sem opazil, da ni bilo nikjer nobene krvi, le naenkrat tako prodorne oči so me skoraj mirno in nerazumno pogledale, nato pa najbrž omahnile.

Zaman sem se trudil, da tega ne bi umestil v simbolno vrednost, ki je nisem znal nasloviti na kogarkoli drugega v svoji bližini. Večkrat se ujamem v pomene števil in preštevam vse, kar je dovolj zamejeno od svoje okolice. Nekakšna psihoza pač. Vem, da je tri temeljno število. Združuje razumski in duhovni red. Trojni so čas, svet in hindujska ter krščanska manifestacija Boga. Alkimisti poznajo tri temeljne elemente, prav tako tudi kitajska simbolika velike triade in iransko religiozno geslo, Arabci pa opravijo obredno žrebanje s tremi prerokovalskimi puščicami ... Ampak jaz sem bil ravno na poti k Brigiti. Po mokrem razmetavanju luž sem sprožil zvonec in nato še zdrsnil skozi vrata – tu sem: odlomek za spominsko knjigo, klavstrofobična soba (do okna se pride samo preko postelje), hladilnik, v katerem so vedno tudi piškoti v kovinski škatli in sadje, sadje, sadje, in drobne pečke jabolk vsepovsod po tleh, knjige, naložene kar v nadstropjih na policah, svečnik za tri – kajpada – sveče; omara, stara, izgubljena v majhnem prostoru, ropotija potovalniških spominkov, dišavnice z olji. Razdražen sem te dni, Brigita pravi, da je to zaradi lege planetov, da nič ne morem storiti zoper to, jaz pa iste stvari le drugače poimenujem in priklimam lastni razlagi, razumljeni po njeno, njenim mislim, ki se zajedajo v moje možganske prekate, eteričnemu zraku, ki naj me umiri, bliskom, kadečim se v daljavi, gosti kolobociji podob, ki mi vsak dan grizejo ostanke samozavesti in neskončno pačijo predmetnost in veselo praskajo po spominu in lažejo vsem mojim obrazom v fris in utripajo kot z monitorja koščenoživih debat in ližejo moje noge, morska trava, izmenjava peščenih ur, izsavnana neuničljiva odrešujoča osnovnost.

Ne vem, zakaj si življenje običajno zamišljajo kot krog. Jaz bi rekel raje peterokotnik – v vsakem kotu bi bil kdo drug, krogi pa bi bili le za okras kot drobne jabolčne pečke na tleh ali obrvi nad mojimi očmi ali zvonec pri vratih ... Jutri bo nedelja, nedelja je njen dan za prehranjevanje (se sliši morda smešno?), tako je že dolgo. V nedeljo ima čas, veliko časa; kot dvoživka se bo obilno nasitila z vrsto dobrot, nato pa bo preživela teden v askezi.

Zavedel sem se, da že dolgo ni rekla ničesar, zadovoljno sem predel svoje misli, zleknjen, tiho nasmejan – to vem, to vedno čutim in kar prijetno je –, ko me je predramilo tiho prestopanje v ozadju in še tišje dihanje, ki je prihajalo z druge strani sobe, od okna semkaj. Vedno se hitro razjezim, če medtem ko dremam ali odsotno razmišljam, kdo cincajoče stopica, tiho najtiše diha le z zgornjimi mešički pljuč, komajda premakne zrak, si upa le z mislimi dotakniti se predmetov, prijeti za kljuko, in to vse zaradi nekakšne obzirnosti, ne da bi si dovolil izpljuniti težo svojega koraka, usločiti stene prostora z

vdihom navznoter, vplivati, premakniti, brez trenutnih popustov zavihetiti kljuko v vratih ali stikalo mlinčka za kavo, izraziti četudi najbolj banalno svoj obstoj, svojo vsakršno prisotnost svobodno, enkratno in pokazati jezik, medtem ko se jaz pokrivam čez glavo – pa kaj potem. Kako da tokrat tega ni dojela; je pozabila ali kaj, saj me vendar pozna? S spletom vseh čutov sem zanimal, da je prav blizu za mojim hrbtom in da ni ... ne, ni pozabila, le pogledati moram končno. Končno: pogledal sem.

S strmimi očmi, bolj ozkimi kot sicer, in s potemnelim pogledom je gledala tudi Brigita. Roke so krempljasto počivale na okenski polici povsem mirno in nerazumno. Lasje so silili vedno bolj na obraz vedno bolj porožene-la perjanica – pod rokavi se je nadaljevala vse do vitkih zapestij. Opazil sem knjigo o irski mitologiji, v podnaslovu pa nekaj o nadnaravnem in nestvarnem ter bliskovito in smešno iskal povezavo. Ne vem, zakaj je nisem kar naravnost vprašal; mislil sem tudi, da je to tista kolobocija, ki me grizlja v podobah, liže možganske celice in spomin, da je to morska trava, ki se včasih zajeda v moje noge, peščena izmenjava ur, in da se mi bo smejala prikupno in malo samovšečno. A rahlo razprte ustnice so bile videti trde, na stari omari pa je ležalo nekaj sivega, tega se še dobro spominjam.

Doma sem zbral vsa sončnična semena, ki so se potikala po raznih zalogah v shrambi – kar tako, si lažem. Za lepo čarovnico, blazno vilo, prikazen, iluzijo ali kaj vem za koga in rekel sem si: takoj moram k R., ta stari cepec gotovo kaj ve. Vedno me je z ihto prepričeval v neke svoje neumnosti in nisem dovolil, da bi vplivale name. Vse do zdaj nisem mogel ugotoviti, kaj je v tej ihti, nadležni, vendar ne tako prazni, da bi jo mogel poslati na odpad. Zdaj naj mi pove kar naravnost. Takoj moram k R.